

Franckesche Stiftungen zu Halle

**Joh. Henrici Hottingeri Henr. ex Henr. Nep. S. Theologiæ &
Antiquitat. Jud. Acad. Marburg. Prof. Ord. Typus Doctrinæ
Christianæ In Usum Institutionis ...**

Hottinger, Johann Heinrich

Francofurti ad Moenum, Anno MDCCXIV.

VD18 12542598

Caput XXIX. De Opposito Statu Fidelium Et Infidelium Post Hanc Vitam.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-216057

format, qualis ex jure divina & natura Societatis sacrae requiritur, si vel maximè supra spem est. Aliquando votum pium sufficit.

CAPUT XXIX.

De

OPPOSITO STATU FIDELIUM ET INFIDE- LIUM POST HANC VITAM.

Σύνοψις.

HActenus de statu
hominum in hac
vitâ: Nunc de eo-
rundem post hanc
vitam. §. I.

**Omnibus Hominibus
moriendum est. §.**
II.

**Mortis causa pecca-
tum. §. III.**

**Sed dispar longè inter
mortis fidelium quàm
infidelium. §. IV.**

**Quorum enim animæ
statim Paradisi in-
cole fiunt. §. V.**

*Sed horum angore &
cruciatibus afficiun-
tur. §. VI.*

*Commentum est ani-
mas interire, aut
dormire, vel igne
purgari, aut neces-
sitates nostras nosse.
§. VII.*

*Non tamen animæ
semper à corpori-
bus sejunctæ exi-
stent, verùm hæc
aliquando excita-
buntur & cum ani-
mabus suis conjun-
gen-*

gentur. §. VIII.
 Quod variis argu-
 mentis adstruitur.
 §. IX.
 Speciatim probatur u-
 niversalis piorum
 & impiorum resur-
 rectio. §. X.
 Et quidem resurgent
 illa ipsa corpora,
 quæ ceciderunt. §.
 XI.
 A resurrectione non-
 nisi illi excipiun-
 tur, qui superstites
 futuri tempore re-
 surrectionis. §. XII.
 Resurrectionis causa
 Deus, speciatim Je-
 sus Christus. §. XIII.
 Qui mortuos excita-
 bit redditurus ad ju-
 dicium. §. XIV. XV.
 XVI.
 Cujus redditus modus
 panditur. §. XVII.
 Tempus quod ratione
 Dei certum, ratione
 creaturarum incer-
 tum. §. XVIII.

Dantur tamen quæ-
 dam signum illum
 antecessoria. §. XIX.
 Notatur insuper redi-
 tûs finis. §. XX.
 Qui est universale ju-
 dicium. §. XXI.
 Cujus veritas adstrui-
 tur. §. XXII.
 Indicatur objectum. §.
 XXIII.
 Quod tum Angeli ma-
 li. §. XXIV.
 Tum homines boni &
 mali. §. XXV.
 Nominantur Ministri
 qui Angeli. §. XXVI.
 Ad judicium hoc per-
 tinet causæ cogni-
 tio. §. XXVII.
 Juxta quam cogitata,
 dicta, facta, secun-
 dum legem tum cor-
 di inscriptam, tum
 externe rogatam
 cognoscuntur. §.
 XXVIII.
 Præterea sententiæ
 pronuntiatio. §.
 XXIX.

Quæ

Quæ erit
 natori
 Vel absol
 XXXII
 Insuper
 jus vi
 te, al
 afficie
 XXXII
 Quod a
 terna
 illa
 XXXI
 Ratione
 vana
 Ratione
 anim
 ribu
 XXX
 Unde
 grav
 (II.) L
 vari
 XXXI
 Hæ
 Hæ
 diduri
 que hæ

Quæ erit vel condem- (III.) *Tandem æter-*
natoria. §. XXX.

Vel absolutoria. XXXI. *Quod ad vitam æter-*
XXXII. *nam, consideratur*

Insuper executio, cu- *ratione absentia o-*
jus vi nonnulli mor- *mnis mali, turpis*
te, alii vitæ æternæ *& tristis.* §. XLI.
afficiendi sunt. §. XLII. XLIII.

XXXIII. *Ratione boni, quod*
Quod ad mortem æ- *summum, ceu quod*
ternam spectatur, *ipse Deus.* §. XLIV.
illa (I.) in se. §. *Redundabit illud in*
XXXIV. XXXV. *corpus.* §. XLV.

Ratione boni, quo pri- *In animam.* §. XLVI.

vandi. §. XXXVI. *Augetur felicitas a-*
Ratione dolorum quos *mæno domicilio &*
animabus & corpo- *dulci consortio.* §.
ribus ferent. §. XLVII.

XXXVII. *Gradus gloriæ erunt*
Unde constat pænæ *secundum opera fi-*
gravitas. XXXVIII. *delium.* §. XLVIII.

(II.) *Dein spectantur* *Ultimò vitæ æternitas*
varii gradus. §. *adstruitur.* §. XLIX.
XXXIX. *Votum.* §. I.

§. I.

HÆcenus verba fecimus de statu homi-
num in hac vita. Ultimò hoc Capite
dicturi sumus de statu post hanc vitam. At-
que hac meditatio plurimum usus habet.

Qui

670 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
Qui enim dignè meditabitur de fluxa vita sua,
de statu post hanc vitam immutabili, felici aut
infelici, plura & gravissima reperiet argumenta
vitam præsentem secundum voluntatem Dei
ducendi.

II. *Omniibus hominibus moriendum esse ve-
ritas est testatissima.* Scriptura, Historia, quo-
tidiana Experientia neminem dubitare sinunt.

III. *Atque omnium sive fidelium sive infide-
lium mors à peccato ortum trahit.* Mors in
neminem regnare potest, in quo non est pecca-
tum Rom. V, 12. Quod ad infideles res clarissi-
ma. Quia enim peccarunt & membra corporis
sui membra ad iniustitiæ serviendum stiterunt,
mortem pro stipendio reportant Rom. VI, 23.
Major videtur difficultas quoad fideles ceu
quorum obitus ipsis *lucrum* Philipp. I, 21. pro-
fectio ad Dominum, Christum, vitam 2. Cor.
V, 8. Joh. V, 24. Phil. I, 23. Attamen horum
quoque mors fructus peccati est tum demum
abolendus, quando Christus de omnibus suis
hostibus triumphavit. Aculeus quidem morti
piorum dentus est & merito Jesu Christi ad ma-
xima bona aditum concedit.

IV. *Quamvis mors fidelem æque ac infide-
lem maneat, dispar longè huius præ illo mox
post mortem ratio est.* Non quidem quoad cor-
pus, nam utriusque feminis instar terræ com-
mittitur, sed quoad animam. Fidelis quidem in
Deo quiescit sed infidelis cruciatur.

V. Quod

V. Quod
post mortem
quantum
relicet.
XXIII, 4
dinarium
cio non e
Domino
ut quies
Novimus
restris æ
manufac
mus abe
Phil. I, 2
dissolvi
phanus
tum me
vult Par
facile c
omni ill
surrecti
statum
eorum l
certas p
deles &
rata ut a
VI.
post exc
afficitur
posita ra

V. *Quod animam fidelis attinet, illa mox post mortem Paradisi sive Cæli iucola fit, quantum ex sequentibus Scripturæ locis colligere licet. Hodie mecum eris in Paradiso, Luc. XXIII, 43. At Paradisus est cælum. Extraordinarium quid huic latroni obtigisse certo indicio non constat. Apoc. XIV, 13. Beati qui in Domino moriuntur à nunc. Imò, ait Spiritus, ut quiescant ab operibus suis. 2. Cor. V, 1. Novimus, quod dissoluta domo tabernaculi terrestris ædificium habituri ex Deo, domum non manufactam, æternam in cælis. & v. 8. Malumus abesse à corpore & esse apud Dominum. Phil. I, 21. Mori est lucrum. & v. 23. Cupio dissolvi & esse cum Christo. Act. VII, 59. Stephanus precatur. Domine Jesu suscipe Spiritum meum. Etiam David Ps. XXXI, 6. Idem vult Parabola Lazari Luc XVI, 22. Id quidem facile concedi potest, quod anima nondum omni illa felicitate beetur, quâ beanda post resurrectionem corporis. Attamen loca allata statum felicem abunde probant, quod ex sola eorum lectione constare potest. Licet nonnulla certas personas spectent, alia tamen omnes fideles & quæ certas personas spectant ita comparata ut aliis fidelibus etiam competant.*

VI. *Quod verò animam infidelis illa statim post excessum ex corpore horrore & cruciatura afficitur. Hic quoque valet oppositorum est opposita ratio. Patet ex Parabola epulonis Luc.*

XVI,

XVI, 23. Attamen cruciatus, quem ante ultimum iudicium impiorum animæ subeunt, alius ab eo quem tum subituri Matth. XXV, 41.

VII. *Commento sunt plurima, quæ homines æquo curiosiores de statu humano post hanc vitam excogitarunt, velut quod animæ cum corpore intereant, aut dormiant, vel igne purgentur, aut singulas necessitates nostras intelligant.* Quibus, quod Christus in simili materia ad Sadducæos dixit, respondemus: *Erratis, qui neque Scripturas neque potentiam Dei noveritis*, Matth. XXII, 29. Circa hæc & similia non audienda est ratio, quæ ad ea cognoscenda progredi nequit, sed solum Dei Verbum. Quæ revelata non sunt, tutius ignoramus, quàm curiosius scrutamur. Tales potius juxta voluntatem Dei nos geramus ut indubitato ingentem felicitatem post hanc vitam in pios conferendam nobis promittere queamus.

VIII. *Atque hic erit tum fidelium tum infidelium, ut supra descripsimus, status usque ad universalem mortuorum resurrectionem.* Primò in genere veritatem Resurrectionis, tum in specie impiorum æque ac piorum Resurrectionem demonstratam dabimus.

IX. *Quod attinet Resurrectionis mortuorum veritatem, illa rejicitur vel quia impossibilis vel quia revelatione divina constat Resurrectionem non dari. Sed neutrum dici potest.* Non prius. Scriptura non solum sed &

ratio

ratio clar
gus perti
iores lin
Anis, qu
conservat
ad omniu
porem q
quam, q
dayera su
evidentif
menti. S
la formu
argumen
caos con
Job. XI
de his,
labunt.
XXXV
qaoque
tum sed
ctionis v
XXII, 2
IV, 14-1
chio Chr
ditio fide
quæ tabe
bant eun
ferentur
nam ceu
requirun

ratio clarè docet Deo nihil, quod ad gloriam
 ejus pertinet, impossibile esse, maximè huma-
 niores limites potentia divinae figere non posse.
 An is, qui omnia ex nihilo creavit, etiamnum
 conservat, gubernat, qui ex seminibus mortuis
 ad omnium attendentium admirationem & stu-
 porem quotidie creaturas producit, an is, in-
 quam, qui hæc cuncta operatur, hominum ca-
 davera suscitare non valet, si vult. Velle autem
 evidentissimè tradit Scriptura V. & N. Testa-
 menti. *Scriptura V. Testamenti*, veluti gratio-
 sa formula *Ego sum Deus Abrahami* &c. vim
 argumenti monstrante ipso Salvatore & Saddu-
 cæos confundente Matth. XXII, 29-35. Dein
 Job. XIX, 25-28. Insuper Dan. XII, 2. *Multi*
de his, qui dormiunt in terræ pulvere, evigi-
labunt. Ne dicam de visione Ezecheliana cap.
 XXXVII, 1-15. mortuis resuscitatis. *Scriptura*
quoque N. Testamenti in qua non incidenter tan-
 tum sed ex professo variis argumentis resurre-
 ctionis veritas adstruitur veluti à Christo Matth.
 XXII, 29-35. à Paulo 1. Cor. XV. passim. i. Thess.
 IV, 14-18. Eandem veritatem probant resurre-
 ctio Christi, veracitas, bonitas, justitia Dei, con-
 ditio fidelium & infidelium, speciatim corporum,
 quæ tabernacula Spiritus S. Rom. VIII, 11. Pro-
 bant cuncta illa argumenta, quæ inferius pro-
 ferentur ad probandam mortem & vitam æter-
 nam ceu quæ mortuorum resurrectionem præ-
 requirunt. Tandem probat Veritas Religionis

Uu

Chri-

Christianæ, quæ nulla, si non datur mortuorum resurrectio, hinc hæc rectè dicta *Christianorum fiducia*.

X. *Resurgent autem omnes, pii & impii.* Nam omnes judicandi; E. omnes è morte excitandi sunt 2. Cor. V, 10. *Pii: Deus est Deus Abrahami, Isaaci & Jacobi* Matth. XXII, 32. Christus qui capiti, prmitiis accomparatur, resurrexit, resurgent ergo etiam membra, massa. 1. Cor. XV. & passim alibi. Sed non pii soli verum etiam impii resurgent juxta loca Act. XXIV, 15. *Spem habeo ad Deum fore resurrectionem mortuorum, sicuti ait nra a dñw justorum & injustorum*, cf. Joh. V, 28. 29. Apoc. XX, 12-f. Dan. XII, 2. Poscit id justitia Dei 2. Theff. I, 6-11. Qui verò negant impiorum resurrectionem præterquam quod nihil solidi pro sua opinione vel ex natura vel ex Scriptura proferre queant, freenum impietati laxant 1. Cor. XV, 32.

XI. *Ipsa illa corpora, quæ ceciderunt resurgent* (1.) Hoc vult vox originalis, *αὐτὰ αὐτὴν resurrectionem*. Si aliud animæ adjungeretur, non esset resurrectio. (2.) Hoc volunt loca Scripturæ Job. XIX, 25. 26. 27. 1. Cor. XV, 53. 54. 2. Cor. IV, 10. (3.) Hoc vult exemplar resurgentis Christi, cui nostra resurrectio similis futura Phil. III, 21. (4.) Hinc corpus nostrum semini comparatur quod ipsum terræ commissum progerminat 1. Cor. XV, 42-45. (5.) Hoc quoque vult judicium, juxta quod *quisque reportabit quæ*

in

in corp
V, 10.
modun
nequea
cujus n
dem ab
XII.
nisi ill
surrect
gent.
1. Cor.
huius n
finitu
ra, qui
gloria
XII
rim J
ris, nar
ita que
Unde
lum no
buitur
Speciat
qui fin
omnes
vificab
XIV
decant
IV, 16.
cum vo

Et Infidelium post hanc Vitam.

675

in corpore fecit sive bonum sive malum. 2. Cor. V, 10. Nec quidquam obstat, nisi quod ratio modum ignoret atque tot difficultates solvere nequeat. Sed quasi verò Deus nihil posset, nisi cujus modum nos intelligimus atque hoc quidem absque difficultatibus.

XII. *A resurrectione excipiendi sunt non nisi illi, qui superstites futuri tempore resurrectionis.* Hi enim resurrectione non indigent. Attamen mutandi sunt, notante Paulo, 1. Cor. XV, 51. 1. Thess. IV, 15-f. Mutationis hujus modus nos latet. Quia tamen morti substituitur, eum in superstites effectum relictura, quàm in reliquis mors, ut communione, gloria Dei digni futuri sint.

XIII. *Causa Resurrectionis est Deus, speciatim Jesus Christus.* Patet ex magnitudine operis, nam ut nullus sibi vel aliis vitam dare potest, ita quoque non se vel alium ex mortuis excitare. Unde mortuorum excitatio tanquam miraculum notatur Matth. XI, 5. Deo quoq; sæpius attribuitur Joh. V, 21. 2. Cor. IV, 14. Matth. XXII, 29. Speciatim Jesu Christo Joh. V, 21. Joh. XI, 25. qui simul causa meritoria. *Sicut in Adamo omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur* 1. Cor. XV, 22.

XIV. *Coincidet mortuorum resurrectio in decantatum Jesu Christi adventum.* 1. Thess. IV, 16. *Ipse Dominus cum hortationis clamore, cum voce Archangeli & cum Dei tuba descen-*

U 11 2

det

676 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
*det à cœlis & qui mortui fuerunt in Christo
resurgent.* Imò adventus hujus hic erit finis ut
mortui excitentur & sententia de iis feratur.

XV. *Ad adventum hunc rectius cognoscen-
dum notanda sunt* (1.) *Persona adventans.*
(2.) *Modus.* (3.) *Tempus.* (4.) *Finis.*

XVI. (1.) *Persona adventans* est Jesus
Christus in forma visibili humana, ut eum om-
nes oculis suis intueri queant. Act. I, 11. Jud. v. 14.
2. Theff. I, 10. Apoc. I, 7. Matth. XXIV, 30.
Rectè qui prius venit pauper & abjectus, nunc
quoque venit gloriosus & Majestatis divinæ sym-
bolis insignis. Dein filius solus carnem assumpsit,
in qua conspici potest. Facit verò contempla-
tio ad gaudium piorum, terrorem impiorum,
qui videbunt, quem transfoderant.

XVII. (2.) *Modus adventus*, ad quem re-
ferimus (a) *Locum, quem Christus relicturus*:
Hic est cœlum tertium, in quo nunc existit, Act.
I, 11. (b) *Locum, quem tum occupaturus*, qui
nubes, aër videtur. Apoc. I, 7. 1. Theff. IV, 16.
(c) *Ministerium* constans ex Angelis potenti-
bus 2. Theff. I, 7. Sanctis Luc. IX, 26. Myriadi-
bus Angelorum Jud. v. 14. Omnibus Angelis,
Matth. XXV, 31. (d) *Gloriam*, quæ quod ex
dictis jam elucet, summa, verè divina erit Matth.
XXV, 31. *Omnes tribus terræ videbunt filium
hominis venientem in nubibus cœli* *μετὰ δυνά-
μειος καὶ δόξης πολλῆς cum potentia & gloria multa,*
c. XXIV, 30. *Ipsè Dominus descendet de cœlo*

rum

cum hortationis clamore, quò mortui resurgant *cum voce Archangeli* quâ se Archangelum docebit *cum tuba Dei* allusione ad priscum tubarum usum 1. Theff. IV, 16. *Sicut fulgur exit ab Oriente & lucet usque in Occidentem* Matth. XXIV, 27. Ex his constat quàm terribilis & gloriosus Christi adventus futurus sit consideratione nostra dignissimus, unde Enoch propheta ait *Ecce &c.* Jud. 14. Hinc quoque Christianorum symbolum ad observationem preceptorum Christi compellens ortum habet *μαρὰν ἐθα ἀτὰρ ὁ κύριος ἡμῶν ἔρχεται* Dominus noster venit. 1. Cor. XVI, 22.

XVIII. (3.) *Tempus hoc vario respectu certum determinatumque, vel incertum. Priori modo ratione Dei*, qui fixit *ἡμέραν, εἰς ἣν μέλλει κρῖναι τὴν αἰκλημένην ἐν δικαιοσύνῃ*, diem, quâ orbem in justitia judicaturus est Act. XVII, 31. allusione ad diem judicialem, quem Judex præfigere solet. *Posteriori ratione creaturarum*, de die illa & hora nemo novit, neque Angeli in cælo, neque filius non nisi Pater Marc. XIII, 32. cf. Matth. XXIV, 44. Hinc adventus describitur inopinatus, instar furis nocturni 2. Petr. III, 10. 1. Theff. V, 2. Matth. XXIV, 43. 44. Vult autem Deus, ut dies hic nos lateat, quò omnes observemus. *Vigilate igitur*, Marc. XIII, 35. *quæ vobis dico, omnibus dico, vigilate.* cf. Matth. XXIV, 42. XXV, 13. Luc. XXI, 36. 1. Theff. V, 6. Et quoniam omnium nostrum

Uu 3

dies

678 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
dies emortalis ille est qui nos tales Christo ad-
ventanti sistet, quales tum eramus, ratio salutis
nostra poscit, ut semper sobrii simus & vigi-
lemus.

XIX. *Quamvis præcisè tempus adventus
Christi incognitum sit, attamen nonnulla signa
quæ eum præcedere debent, notata sunt Matth.
XXIV, 32. 33. A ficu discite parabolam hanc:
quando ramus ejus tener est, & folia germi-
nant cognoscitis, quod messis propinqua. Sic
etiam vos, quando hæc omnia cernitis, cogno-
scite quod prope absit ab ostiis. cf. 1. Thess. V, 3.
Luc. XXI, 28. Signa sunt veluti ingentes motus
in Ecclesia, bella, extraordinarii casus in cælo
ejusq; luminaribus, securitas & corruptio sum-
ma, præconium Evangelii per totum orbem.
Anti-Christi destructio, Judæorum conversio,
de quibus Matth. XXIV. Marc. XIII. 1. Thess.
V, 3. 2. Thess. II, 8. Rom. XI, 25. 26. 27. Quæ
quoque signa rursus generalibus verbis indica-
ta sunt atque ideo modestum interpretem po-
stulant.*

XX. (4.) *Finis.* Adventus hujus finis est ju-
dicium ultimum. *Ecce Dominus venit cum my-
riadibus sanctorum suorum ποσῶν ἁγίων κατὰ
πέντων ut faciat judicium adversus omnes Jud.*
v. 14. 2. Thess. I, 7-11.

XXI. *Judicii hujus consideranda veniunt* 8.
Veritas. 2. Objectum. 3. Ministri 4. Causæ co-
gnitio. 5. Sententiæ pronuntiatio. 6. Executio.

XXII.

Et Infidelium post hanc Vitam. 679

XXII. *N. Veritas Judicii ultimi, quò Jesus Christus resuscitatos per Angelos suos ex toto mundo colliget, bonos à malis separabit, & publica ac solenni sententia illos vitæ æternæ mox adeundæ heredes declarabit, hos verò morti æternæ, statim etiam adeundæ, mancipabit.* Prostant in utroque Testamento hujus veritatis testimonia. In Vetere Enochus, cujus vaticinium ex Spiritus S. inspiratione Jud. v. 14. nobis reliquit. Salomo Eccles. XII, 14. Daniel c. XII, 2. Malachias III, 16. 17. 18. In Novo autem clarissimè Christus Matth. XII, 36. 37. 41. 42. XIII, 41. 42. 43. 49. 50. maximè XXV, 31-f. Paulus Act. XVII, 31. Rom. II, 4-11. 2. Cor. V, 10. 1. Thess. V, 2. 3. 2. Thess. I, 6-11. Hebr. IX, 27. Petrus 2. Petr. III, 10. 11. 12. Judas, Johannes Apoc. XX, 12-f. Omnes hi, inquam, Judicium ultimum tradiderunt. Id ipsum postulat Justitia Dei. *Τὸ δικαιώμα τῷ Θεῷ ἐστὶν, ὅτι οἱ ὅτι (scelera) patrant, morte digni sint* Rom. I, 32. *Justum penes Deum est afflictionem retribuere illis qui vos affligunt, sed vobis, qui affligimini, remissionem.* At experientiâ constat sæpius evenire ut mali toto vitæ suæ tempore, honore, divitiis, voluptatibus abundant sed pii calamitatibus premantur. Postulant porro particularia judicia, quæ in tempore in individua aut integras rationes animadvertuntur, non animadvertuntur in alios eorundem scelerum reos. Quod cum justitia Dei fa-

Uu 4

cile

680 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
cilè conciliatur statuendo superesse *διαισθησιάν*
3. Rom. II, 5. Postulat denique nexus re-
surrectionis & iudicii. Ne dicam de conscien-
tia, universali expectatione piorum, consensu
plurium Gentilium.

XXIII. 2. *Sequitur objectum, circa quod
iudicium versabitur.* Versabitur autem circa
Angelos malos, homines bonos & malos.

XXIV. *Circa Angelos malos.* Hi quidem
domicilio cœlesti jam dudum exclusi, nondum
tamen ultimo iudicio affecti sunt, sicuti Petrus
2. Petr. II, 4. Judas v. 6. tradunt. Præsens eorum
status liberiorei carceri, certo tamen & misero si-
milis est, ex quo in die iudicii ad pœnas com-
mitas damnabuntur. v. l. c. & Apoc. XX, 10.

XXV. *Circa homines bonos & malos.* Om-
nes enim coram tribunali Christi comparebunt
reportaturi juxta ea, quæ fecerant sive bonum
sive malum 2. Cor. V, 10. Rom. XIV, 10. Et
Christus ovium & hircorum meminit, quos An-
geli congregaturi Matth. XXV, 32.

XXVI. 3. *Ministri.* Illi ipsi Angeli, quorum
supra §. XVII. mentio facta, Iudici à manu
erunt atq; excitatos ex omnibus finibus ad eum
ducent iudicandos, Matth. XXV, 31. 32. 2.
Theff. I, 7. Jud. v. 14. Possent quidem cuncta
omni potentia Iudicis absque ministrorum ope-
râ præstari, sed hæc facit ad Majestatem iudicia-
lem extollendam.

XXVII. 7. *Causæ cognitio.* Quoniam illud
inter

inter homines iudicium bonum haberi solet, in quo cuncta juxta acta & probata, juxta libros cognoscuntur iudicium ultimum ceu perfectissimum sub tali schemate proponitur Apoc. XX, 12. 15. in quo tamen Judex omniscius libris non opus habet, & uniuscujusq; conscientia scelera, quorum causa damnatur, sponte fatebitur.

XXVIII. *Cognoscuntur autem cogitata, dicta, facta secundum legem tum cordi inscriptam, tum externi revelatam.* Gentes, quæ legem externè rogatam non habebant, judicabuntur juxta legem cordis, non juxta Mosen & Evangelium, nam quod quis non novit, id non observatum causa condemnationis esse nequit. At Judæi, Christiani juxta utramque externam & internam legem Joh. XII, 48. V, 45. Judicabuntur autem juxta eam cogitata 1. Cor. IV, 5. verba otiosa Matth. XII, 36. speciatim dura, Jud. v. 14. omnia opera bona, mala, 2. Cor. V, 10. Jud. v. 14. maximè opera aut defectus charitatis Matth. XXV, 35.

XXIX. *¶ Sententiæ pronuntiatio.* Hæc causa cognitionem sequitur. Et quemadmodum causæ quæ cognoscitur vel bona vel mala ita pronuntiatio est vel condemnatoria vel absolutoria.

XXX. *Sententia condemnatoria* quâ Judex malos tanquam hædos à bonis separabit atque ad sinistram collocabit, terribili forsan voce illos alloquens: *Abite à me, qui maledicti, in*

Uu 5

ignem

682 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
*ignem æternum Diabolo & Angelo ejus para-
tum.* Matth. XXV, 41. addita condemnationis
ratione generali Matth. VII, 23. speciali Matth.
XXV, 42. adversus quos condemnati jactatis
externi cultûs operibus excipient atque ad cœle-
stia gaudia intromitti petent sed frustra Matth.
VII, 22. 23. XXV, 12. 24. 25. 44. Quæ unum-
quemque dum in vivis existit, prudentem red-
dere debent, ne stolide arbitretur jam sufficere.
si quis Jesum Dominum agnoscit, confitetur, in
ejus nomine Evangelium prædicat, facta patrat,
neminem lædit, talentum servat qui tamen om-
nes, ut ex locis allegatis constat, sententiâ con-
demnatoriâ terrebuntur.

XXXI. *Sententia absolutoria* quâ Judex ho-
mines fideles, bonos ad dextram collocabit af-
signaturus felicitatem æternam: *Venite benedi-
cti Patris mei, hæreditate regnum paratum
vobis à jactis mundi fundamentis* Matth. XXV,
34. laudatâ fidelitate, industriâ, charitate, c. c.
v. 21. 23. 35.

XXXII. Quando verò operum patratorum
mentio fit, minimè putandum vitam æternam
cuiquam assignari ob meritum illorum, quod
commentum jam alibi destruximus. Attamen
id inde clarè sequitur velle Deum non alios vitæ
æternæ hæredes declarare quàm qui voluntatem
ejus præstiterunt, fidi erga Deum exstiterunt,
charitatem erga proximum exercuerunt. Vide
insuper 2. Cor. V, 10.

XXXIII.

XXXII.
Dei statim
resequen
eternum
XXV, 4
XXXII
(1.) Per
tatem.
XXX
velratio
velratio
XXX
tur. Nu
boni est
Attum
23. ceu
uti est
epulo si
XVI, 23
mis ten
XXX
vel cor
tanquam
dem ut
nec cor
Marc. I
tuitatem
dum in
ticipat,
ma, qu

Et Infidelium post hanc Viram. 68;

XXXIII. 7. *Executio sententiæ.* Consilium Dei stat immotum, quare quoque sententia lata exequenda erit. *Et abibunt isti ad supplicium æternum; At iusti ad vitam æternam* Matth. XXV, 46.

XXXIV. *De supplicio æterno notabimus* (1.) *Pœnam in se.* (2.) *Gradus.* (3.) *Æternitatem.*

XXXV. (1.) *Pœna in se considerari potest vel ratione boni, quò damnati privabuntur, vel ratione dolorum, quos ferent.*

XXXVI. *Bonum, quò damnati privabuntur.* Nullum bonum damnatis supererit. Fons boni est Deus, ex quo hæctenus sua hausierant. Attum à facie ejus separabuntur Matth. VII, 23. ceu eâ indigni non supererit bonum animæ uti est pax, gaudium &c. non corporis. Hinc epulo sistitur etiam aquæ guttâ destituetur Luc. XVI, 23. 24. Omni luce privabuntur in extremis tenebris sedebunt. Matth. XXV, 30.

XXXVII. *Dolores, quos ferent, erunt vel vel corporis vel animæ.* *Corporis:* Hoc enim tanquam igne urendum sistitur, atque ita quidem ut ardor nulla affusa aqua restinguendus, nec corpus in cinerem redigendum sit, unde Marc. IX, 49. *Omnis igne salietur* ad perpetuitatem indicandum. *Animæ.* Quemadmodum in his terris de dolore corporis anima participat, sic etiam tum participabit. Insuper anima, quæ iram Dei fert propter inobedientiam,

se om-

684 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
se omni felicitate exclusam videt, non potest
non timere, angi, pudore confundi, desperare.

XXXVIII. *Scriptura pœnæ gravitatem expressura variè loquitur. Ignis* Matth. XXV, 41. *Fornax ignis* c. XII, 42 *Flamma ignis* Luc. XVI, 24. 2. Theff. I, 8. *Stagnum ignis ardens sulphure* Apoc. XIX, 20. *Tormenta* Luc. XVI, 23. *Ligatio manuum pedumque atque ejectio in extimas tenebras* Matth. XXII, 13. *Supplicium* c. XXV, 46. unde excitatur *fletus & stridor dentium* c. XXII, 13. Horum attentior consideratio docet pœnæ infernali inesse cuncta, quæ eam gravissimam sistunt. At dices: Esse quædam improprie dicta. Resp. Licet hoc quoad unum aut alterum concederetur minimè tamen pœnæ gravitas extenuaretur. Improprie dicta sensum sæpius aggravant, quod ex scopo scire licet, qualis in præsentì themate est.

XXXIX. *Pœnæ infernalis gradus.* Quem admodum damnatorum impietas major vel minor, sic etiam pœna erit. Etenim pœna respondet sceleri. Clarè constat ex Luc. X, 12. 14. Videtur autem quod inter Gentes sceleratissima fuerint Sodomitæ, Tyri, Tzidonii: Unde concluditur quod minus sceleratæ etiam minorem pœnæ gradum subitura sint. Attamen differentia quædam specialior in Sacris non notata est, E. etiam à nobis non rimanda.

XL. 3. *Pœnæ infernalis æternitas.* Dolores infernales non solum acuti sed etiam æterni, five

Et Infidelium post hanc Vitam.

685

five sine fine manfuri in Scriptura proponuntur. Quod probatur (a) nam ignis inferni ἀσβεστος, non extinguitur Matth. III, 12. Marc. IX, 44, 45. (b) Dein vermis damnatorum non moritur Marc. IX, 48. semper rodit, adeoque non deerit materia morsus. (c) Præterea ὁλεθρὸν αἰῶνι exitium æternum 2. Th. I, 9. est (d) ἡ κόλασις punitio æterna Matth. XXV, 46. (e) Nec non cruciatus diu noctuque εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων in secula seculorum Apoc. XX, 10. unde qui absque præiudicio allegata loca legit, aliam conclusionem ex vi verborumnectere nequit quam quod damnati perpetuis cruciatibus subesse debeant. Quod multum inde confirmatur, quoniam qui aliter sentiunt velutuntur solis ratiociniis, quibus in eiusmodi materia nullus locus dandus est vel talibus Scripturæ locis, quæ non nisi vi & per multas consequentias ad ζητούμενον eruendum trahuntur: quæ verò locis claris longè post ponenda sunt. Quis à partibus liber purgatorium aliquod, liberationem aut malorum hominum aut diabolorum ex inferno, testimonio vel aliqua tum ratione stringente ex Scriptura probare valet. Exstat quidem phrasis ἀποκατάστασις πάντων Act. III, 21. Sed quis sapiens eam huc referet? Annon clarè conjungitur cum adventu Christi ad iudicium, quo mali non liberabuntur inferno sed in illum detrudentur.

XLI. Altera executionis pars est deductio ad vitam æternam quam (1.) in se. (2.) Dein quoad

686 Cap. XXIX. De Opposito Statu Fidelium
quoad gradus. (3.) Tandem quoad eternita-
tem consideraturi sumus.

XLII. *Vita aterna in se spectata illustratur absentia*
omnis mali, presentia omnis boni, quoad corpus & animam.

XLIII. *Heredes vite aeternae liberi erunt ab omni ma-*
lo. Primò quidem puri erunt ab omni peccato etiam im-
munes à peccati illecebris, mundo, carne, nec non ad-
versitate Satanae, vel alius hostis *Absterget Deus omnes*
lachrymas ab oculis ipsorum & mors non erit neque luctus
neque clamor neque labor, nam prima abiverunt. Apoc.
XXI, 4. cf. VII, 17.

XLIV. *Præterea fruuntur omni bono.* Deus est mare
inexhaustum omnium bonorum. Qui verò alterâ vitâ
digni declarabuntur, Deum modo perfectissimo pos-
sident nam *Deus erit omnia in omnibus* 1. Cor. XV, 28.
Deum videbunt Matth. V, 8. Hebr. XII, 14. 1. Joh. III, 2.
nam ea, qua nunc ratione dici posset, sed nobiliori, quâ
tanquam filii vel Angeli faciei semper in conspectu Pa-
tris sunt, ab illo amantur vera & consummata felicitate
beantur *Hæreditatem* suam adibunt. Matth. XXV, 34.
Rom. VIII, 17. At hæc hæreditas Dei cœlestis, cohære-
ditas Jesu Christi, quæ cuncta bona comprehendit, quod
nunc ex speciali deductione clarius constabit.

XLV. *Felicitas quoad corpus.* Hoc vitæ restitutum
immortale, incorruptibile, gloriosum, corpori Christi
glorificato conforme erit. Quanta verò glorificatorum
corporum Majestas futura nosse potest ex Historia trans-
formationis Christi. Præterea corpus absque cibo sus-
tentabitur atque agilius erit membra sua ad imperium
mentis sistendo 1. Cor. XV, 42-49. Phil. III, 21. Matth.
XVII, 4.

XLVI. *Felicitas quoad animam.* Animæ nostræ intel-
lectus deposita imperfectione magnum in modum
perficietur, si quæ nunc minus rectè aut obscurè vel
prorsus

prorsus n
cognosce
vinorum
que vol
obscund
dium no
plenè lati
XLVII
rendimus
cœlum,
nes verba
perit. Co
fidelium,
sancti ho
rum amo
XLVI
buntur,
aqualis
sic varia
Scriptur
opera f
Eph. VI
diviter a
dum ver
tequi fol
spondeb
huc faci
XIX, 16.
cobi, Ap
nore con
XIX, 28.
animum
rendum,
let 2, Co

prorsus non percipit novit, tum perfectè, clarè percipiet cognoscetque tum ratione Dei tum ratione operum divinorum in natura & gratia. 1. Cor. XIII, 10. Tum quoque voluntas nostra Dei in singulis multa cum lubentia obsecundabit Matth. VI, 10. Affectus nostri, amor, gaudium nonnisi in Deum resque divinas ferentur, atque plenè satiabuntur.

XLVII. *Auctior cognoscetur hæc felicitas, si porrò attendimus ad domicilium, consortium.* Domicilium erit cælum, Paradiso quovis magis amœnus, unde Johannes verba, quibus loci amœnitatem exprimat, vix reperit. Consortes verò erunt ipse Christus, veræ deliciæ fidelium, Angeli boni, veri hominum amici; dein etiam sancti homines, quorum pectora jam in his terris aliorum amore incalcescebant, tunc flagratura.

XLVIII. *Quamvis omnium, qui cœli incole declarabuntur, felicitas consummata futura sit, attamen gloria æqualis non erit, sed prout obedientia in suis terris variat, sic variabit gratiosa remuneratio.* Quod patet ex illis Scripturæ locis, quæ iudicium Dei secundum fidelium opera formandum tradunt 2. Cor. V, 10. Rom. II, 6. Eph. VI, 7. 8. Hebr. VI, 10. Dei actiones nostræ semini diviter aut parcè projecto assimilantur. Quemadmodum verò messis copiosior semen copiosius seminatum sequi solet, ita quoque gratiosum cœleste præmium respondet operibus 2. Cor. IX, 6 Gal. VI, 9. Præterea huc faciunt Dan. XII, 2. 3. Matth. X, 40-f. Parabolæ Luc. XIX, 16. 20. Tandem exemplis Abrahami, Isaaci, Jacobi, Apostolorum constare potest ceu qui majori honore conspici memorantur Luc. XVI, 23. Matth. VIII, 11. XIX, 28. Apoc. XXI, 14. Atque hæc veritas perfecta animum addit ad cursum pietatis tanto alacrius currendum, prout in hunc finem à Spiritu S. adhiberi solet 2. Cor. IX, 6. Hebr. VI, 10. Matth. X, 41.

XLIX.